

Korta rapporter – *Short communications*

<https://doi.org/10.34080/os.v15.22741>

Dvärgägg – en komplettering

Dwarf eggs – an addition

ERIK BORGSTRÖM

Jag har tidigare (Borgström 2004) rapporterat ett antal dvärgägg hos några hålbbyggande arter. En av dessa arter var knipa *Bucephala clangula*, där det uppgavs att foto på dvärgägget saknades. Fotot har nu återfunnits och visas i Figur 1 intill ett ordinärt knipägg.

Ännu en hålbbyggande art kan redovisas. I ett bo i Luddingsbo utanför Norrköping hittades en kull om 8 ungar och ett dvärgägg av talgoxe *Parus major* den 7 juni 1948. Tyvärr saknas måttuppgifter på ägget (Andén & Hellgren 1948).

När det gäller icke hålhäckande arter har flera fall publicerats, där bona innehållit dvärgägg:

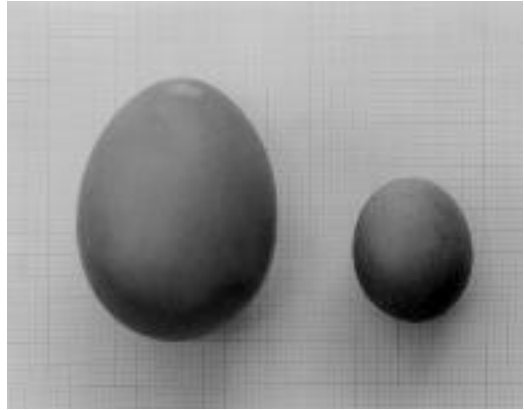
Vigg *Aythya fuligula*. Kåreholmen, Öland, 1 juni 1962. Ett bo av vigg innehöll 10 normala ägg och ett dvärgägg. De normala äggen hade de genomsnittliga måtten 60×43 mm, medan dvärgägget mätte 28×23,5 mm. Foto på boet med äggen är publicerat i anslutning till notisen (Gustafsson 1964).

Orre *Tetrao tetrix*. Utan årsangivelse men troligen 1923 hittades i Edefors sn i Norrbottens län ett dvärgägg av orre med måtten 25,8×22,6 mm tillsammans med sju normala ägg (Berg 1923).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*. Ön Rönnen i Skålderviken, NV Skåne, 29 april 1956. I ett bo påträffades 4 ägg, av vilka ett var ett dvärgägg. Dess mått var 28×23 mm. De övriga äggen var normala och med någon millimeters variation 47×33 mm. (Björn & Hansson 1961)

Fisktärna *Sterna hirundo*. Ölands södra udde, 2 juni 1954. I ett bo av fisktärna fanns förutom två normala ägg ett dvärgägg som mätte 23,5×20,5 mm (Gustafsson 1964).

Björktrast *Turdus pilaris*. I ett bo i N. Råda, mel-

Figur 1. Dvärgägg av knipa *Bucephala clangula*.
Dwarf egg of Goldeneye Bucephala clangula.

Figur 2. Dvärgägg av björktrast *Turdus pilaris*.
Dwarf egg of Fieldfare Turdus pilaris.

lersta Värmland, påträffades den 19 juni 1981 ett dvärgägg under en halv vuxen unge av arten. Normalt mäter björktrastägg ca 30,5×20,0 mm, medan det nästan klotrunda dvärgägget hade en storlek av 16,0×14,2 mm. Foto ses i Figur 2 (Erik Borgström, egen observation).

Bergfink *Fringilla montifringilla*. Den första kända häckningen av denna art i Dalsland konstaterades 1966. Den 5 juni ruvades sex ägg. Den 13 juni ringmärktes fyra ungar. Det var då två rötägg kvar i boet, därav ett dvärgägg. Detta mätte 14,0×11,0 mm medan ett normalt ägg hade måtten 19,8×14,5 mm. Jämförelsen illustreras med foto i notisen (Gustavsson 1967).

En rapport om dvärgägg hos fjällabb *Stercorarius longicaudus* (Svensson 2002), min tidigare rapport (Borgström 2004) samt den här givna rapporten torde täcka in alla svenska notiser som publicerats. Egendomligt nog har jag inte funnit några motsvarande rapporter om artbestämda dvärgägg från t.ex. Norge och Finland. I det stora verket *Sveriges fåglar och fågelbon* (Rosenius 1942) finns heller inte någon uppgift om fenomenet.

Referenser

- Andén, C. & Hellgren, S. 1948. Smärre meddelanden. Stor kull av brun kärrhök. Dvärgägg av talgoxe. *Fauna och Flora* 43: 91.
- Berg, E.G. 1923. Smärre meddelanden. *Fauna och Flora* 18: 126.
- Björn, L. & Hansson, L. 1961. Dvärgägg hos tofsvipa (*Vanellus vanellus*) och onormal kullstorlek hos ringduva (*Columba palumbus*). *Vår Fågelvärld* 20: 166–167.
- Borgström, E. 2004. Dvärgägg hos några hålbbyggande arter. *Ornis Svecica* 14: 180–182.
- Gustafsson, G. 1964. Dvärgägg av vigg (*Aythya fuligula*) och fisktärna (*Sterna hirundo*) på Öland. *Vår Fågelvärld* 23: 68.
- Gustafsson, K.Å. 1967. Häckning av bergfink (*Fringilla montifringilla*) konstaterad i norra Dalsland sommaren 1966. *Vår Fågelvärld* 26: 365–366.
- Rosenius, P. 1942. *Sveriges fåglar och fågelbon*. Band V. Gleerups, Lund.
- Svensson, S. 2002. Dvärgägg hos fjällabb *Stercorarius longicaudus*. *Ornis Svecica* 12: 173–176.

Summary

This is an addition to my earlier report of dwarf eggs in some hole-nesting species (Borgström 2004). One of these dwarf eggs was Goldeneye *Bucephala clangula* but without a photo. This photo has now been found and is shown in Figure 1. I have also found a report on one more hole-nesting species, the Great Tit *Parus major*, with a dwarf egg (Andén & Hellgren 1948).

I also report that in 1981 I found a dwarf egg of the Fieldfare *Turdus pilaris* in the province of Värmland. I also add five previously published reports of dwarf eggs in open nesting species: Tufted Duck *Aythya fuligula*, Lapwing *Vanellus vanellus*, Common Tern *Sterna hirundo*, Black Grouse *Tetrao tetrix*, and Brambling *Fringilla montifringilla*.

Probably all known nests with the rare anomaly of dwarf eggs among wild birds in Sweden are now registered.

Erik Borgström, Rådavägen 9, 683 93 Råda.

Grågås *Anser anser* boparasit hos kanadagås *Branta canadensis*

Greylag Goose Anser anser as nest parasite of Canada Goose Branta canadensis

SVANTE SÖDERHOLM

Tidigare har jag redogjort för observationen av blandkullar mellan kanadagås och grågås som fördes av adulta kanadagäss vid Angarnsjöängen (Söderholm 2005). Utgående från mina observationer och redogörelser för boparasitism och blandkullar hos Anatidae fann jag att det var troligast att blandkullarna uppkommit genom boparasitism. Även i år, 2005, har jag observerat en storfamilj bestående av adulta kanadagäss och juvenila kanadagäss och grågäss vid samma lokal. Årets iakttagelser stärker att dessa blandkullar uppkommit genom boparasitism. Antalen häckande par av grågås och kanadagås år 2005 vid Angarnsjöängen var ungefär lika stora som 2004, 39 och 7 par.

Mellan 20 och 26 maj observerade jag sju par kanadagås med inalles 25 pulli. Jag besökte lokalen samtliga dagar under denna tidsperiod. När kullarna observerades för första gången var samtliga kullar nykläckta. Relativt snart bildades en storfamilj. Redan 2 juni var sex av kullarna omfördelade och/eller delvis hopslagna och antalet pulli hade reducerats från 22 till 19. Den 10 juni hade den sjunde kullen uppgått i storfamiljen som nu utgjordes av 10 adulta fåglar och 22 pulli. I och med att jag observerat blandkullar föregående år försökte jag följa storfamiljen för att utröna vilken arttillhö-